

ואלטר טונון: בית נושותף

השכנים של משפחת פטרס, הוואוראים, נשמעו כבר כל היום מבעד לקיר. תחילה שיערה הגברת פטרס שהם תוקעים שם מסמרים לתלות בהם תמונות. מפני שקול הפטישים היה חזק. אך האדון פטרס הבחין מיד על-פי הרעש שהשתמשו גם באיזמל, היה זה רעש חריף למדי, הגם שהקיר ביניהם עימעמו, והוא אמר שהוואוראים ניקבו חורים כדי לשים גבס למסמרים בשביל התמונות או שיש להם לתלות משהו כבד הרבה יותר מתמונות, אולי אצטבה של ספרים, או קולב־בגדים או שוֹן־מטוטלת. זה בכלל לא מתקבל על הדעת שהם תולים תמונות, כי לצורך זה כבר נמשכות הדפיקה והקדיחה יותר מדי, ומלבד זאת נראה שזה מתרכז באמצע הכותל. אז העירה הגברת פטרס שאולי מגרדים הוואוראים את הקיר, שאולי הם רוצים לסייד מחדש, וכדי לחסוך בהוצאות עושים הם חלק מן העבודה בעצמם. ולסוף ניסו השנים להסיח את דעתם מן הדפיקות.

לאחר ששני הפטרסים העסיקו את עצמם שעה־שלושה באיזה דבר שהוא, כדי להסיח את דעתם מן הרעשים שמדירת השכנים, ויתרו על כך ושוב קרבו אל הקיר שמאחוריו עבדו הוואוראים בלי הפסק. "נדמה כאילו שניהם דופקים", אמרה גברת פטרס, ובעלה מיד הצטרף להשערה זו. "כמובן", אמר, "הם דופקים שניהם. זה שני פטישים כאן". אז ניסו, בהסמיכם אזניהם אל הכותל, לקבוע את השטח שבגבולותיו נקדח שם מעבר, והסכימו שזה מוכרח להיות מלבן בגודל דלת־חדר, במרכז הכותל. לא יכלו לאתר רעשים מחוץ לשטח זה, אך בתוך השטח האמור ניתרו הנקישות פעם מעלה פעם מטה, פעם לשמאל פעם לימין. על-פי איזה סדר מבלבל.

עם רדת ערב גברו הרעשים כל־כך עד שהגברת פטרס אמרה בדרך של בדיחות: "עכשיו הם מוכרחים כל רגע לפרוץ אלינו". אך מיד עם זה נשתתקו הדפיקות והקדיחות, וכשמר פטרס ואשתו הביטו זה בזה מתוך רגש של הקלה וכבר אמרו להתחבק זה עם זה, נזדעזע הקיר ממכה עמומה אדירה, ואחר־כך מעוד אחת. המכה השניה היתה חזקה עוד יותר ובה נפרץ חלל בקיר, פרץ משונן־מסגרת. מר וואורא הופיע בו ואמר "ערב טוב".

הפטרסים החזירו ברכה, עוד הספיקו לתמוה על צורת הביקור הזה. אך מיד נעלם ראשו של מר וואורא, נשמעו עוד כחמש־שש מכות אימות, ובכוחן נפרץ אמצע הקיר כל־כך עד שנתהווה חור בגודל ובצורה של דלת־חדר. הגברת פטרס פכרה את ידיה מעט בשל נפולת־הקיר שמילאה את חדרם, אך בכל־זאת הראתה פנים חביבות—זאת עשתה תמיד כשבאו אורחים. לא חשוב מי הם—אמר פטרס שמח שלפחות הגיע הרעש אל סיומו. אך מיד לאחר־מכן הופל מר פטרס על־ידי מר וואורא ועל־ידי אחד, ידידו של מר וואורא, שבא אחריו מבעד לפרץ שבפנותל, ונכבל, וגם גברת וואורא נכנסה מבעד לפתח והסתערה על מרת פטרס, אף כי לא עשתה לה

מעשה אלא רק העוותה עוויות והצוויחה צווחות, וכשראתה מרת פטרס מה עושים לבעלה וביקשה לחושו לעזרתו חסמה הלזו את דרכה, בזריזות ובתקיפות, שוב ושוב. וכשנשאר מר פטרס חסר־מגן כבלו שני הגברים גם את מרת פטרס, נשאו את השנים אל החדר האחר שבדירת הפטרסים, עקרו את דלתו של החדר הזה, התחילו לעקור את מסגרת־הדלת, ידידו של מר ואורא מיהר והביא לבנים מן העבר ההוא, ויהד עם מרת ואורא גם עריבה מלאה טיט, וכאשר שאלה גברת פטרס את השלושה מה פשר כל אלה, אמרה גברת ואורא: "הפשר הוא שהפסדתם חדר, אנו כבשנו אותו, הוא שייך לנו, וזו הדלת"—והיא הצביעה לעבר הפתח, שרק עוד מזוזה אחת דבקה בו, אלא שמיד אחר־כך נעקרה אף היא על־ידי מר ואורא—"הפתח הזה ייסתם, יודעת את, מרת פטרס, אני, זהו, אני בהריון, בחודש השלישי, ואנו צריכים חדר, בשביל התינוק שיבוא".

אז התחילו השלושה להניח לבנים, הם עברו בחריצות רבה, ומרת פטרס אמרה לבעלה: "אם הגברת ואורא היא בהריון, אז מן־הסתם לא השתתפה קודם בקדיחה, בפריצה לדירה שלנו, שני האיזמלים ששמענו זה היה של מר ואורא ושל הידיד שלו". זה כל מה שאמרה מרת פטרס, ומר פטרס לא אמר ולא־כלום, אף לא הניע בראשו, לא הוחלפו ביניהם דברים, כשפסח מר ואורא מעל לגדם־הקיר שעסקו בבנייתו, שפבר הגיע עד גובה ברך, חיטט ושלה מכיס מכנסיו של מר פטרס את מפתחות־הדירה, נטלם לעצמו וחזר וטיפס מעל לקיר. "אנו ניפנס אחר־כך מן הפרוז־דור, כאשר הלבנים תיבשנה קצת, ונתיר את הקרשים", אמר כמסביר, והוסיף שאינם צריכים לחשוש, אשתו תביא להם עד אז לאכול ולשתות, וגם יוליכו אותם לבית־השימוש כשיצטרכו, שרק יקראו בקול כשירצו משהו.

שני הוואוראים וידידם הוסיפו להניח לבנים, וכעבור זמן קצר היה הפתח סתום. אז הפסיקו השלושה את העבודה, השכיבו את הפטרסים במיטותיהם, אם גם לא פשטו את בגדיהם תחילה אף לא רופפו כבליהם ולו במעט, הם עצמם שכבו לישון והביאו למחרת בבוקר טייח, שנצטווה לטוח את קטע הקיר החדש, להחליקו, להניח לו להתיבש ויום לאחר־מכן לבוא ולצבעו בטעם טוב. בחלל הפריצה שם מסגר מסגרת־דלת, ושלושה ימים אחרי הפריצה לדירת פטרס הותרו כבליהם של הפטרסים, הם נתבקשו מאד־מאד לסלוח על הפגיעה בחופש־התנועה שלהם, שלמרב־הצער אי־אפשר היה להימנע ממנה.

בכך נמצאה בבית המשותף שיטה חדשה לפתור את בעיית המחסור בדירות. הדוגמה היפה גלים, בכמה מקומות אחרים בבית החלו לקדוח, אך במקדם נתגלה כי לא תמיד זה שניגש לפרוץ אל דירת שכניו היה המנצח, אלה ששמעו שאיום צפוי להם הזמינו לעצמם ידידים להגנתם, והנסיון הרביעי מסוג זה נכשל. הפורצים לא יכלו לגבור על השכנים אלא הם עצמם הופלו לארץ ונכבלו, והם לא הרוויחו חדר אלא הפסידו חדר, ושוב זמן מה לאחר־מכן טעו התוקפים, משום שהצפויים לאיום הספיקו להתקין להם קיר ברזל שבו נתקהו או נשברו האיזמל והפטיש, גם נגד הגנה זו נמצא, כמוכן, נשק מתאים, באחד הימים פשוט ניגשו במכשיר־ריתוך לקירות

הברזל, אך גם בכך לא היתה הצלחת־הפריצה מובטחת. שהרי, כפי שכבר נאמר, הצפויים לאיום הביאו להם ידידים. ואחרי שנפרץ הפתח התחולל בכל פעם קרב מר, שבו הוכרעו לא אחת התוקפים עצמם. הכרח היה, בעת ביגוי החדר, לטפל במנוצחים, ודבר זה הכביד על התוקפים מאד, בייחוד כאשר הוחל לסתום את הפתח בבטון־ברזל תחת לַבְּנִים. לפי שזה נתיבש לאט יותר מן הטיט שבין הלבנים, וכל עוד לא נתקשה הכרח היה להאכיל את המנוצחים, להשקותם ולהוליכם לבית־הכבוד. משנתערער המצב בבית המשותף יותר ויותר, וכל אחד חש כי איום צפוי לו מצד כל זולתו, כמעט בכל רגע, עברו לכך שאחרי גמר הפריצה והכרעת בעלי־הדברים לא די שהיו סותמים את פתח־הדלת אלא היו סותרים את כל הקיר ושמים על מקומו קיר של בטון־ברזל. דבר זה גרם מעמסה כבדה ביותר, מבחינת הזמן, למנצחים, כי המנוצחים היו צריכים להישאר זמן רב חסרי מגן ותושיה, אלא שקיר של בטון־ברזל היה מבטיחם להפליא מפני התקפת־גמול. אלא שאף בטחון זה לא האריך ימים הרבה, עד שאחד הדיירים בבית המשותף הגה את הרעיון לפרוץ לא פריצה אגפית כי אם למעלה, אל הקומה העליונה. הנסיון הראשון מסוג זה נכשל, לפי שעלה בידי הדיירים למעלה, בלי כל עזרת ידידים, לדרוך ולדחוק את התוקפים עד שוויתרו הללו ומיהרו לשוב ולסתום את פרץ־התיקרה. הם רגזו על שאמנם היה להם רעיון חדש אלא שלא היה מתוכנן עד כדי להבטיח הצלחה בכל מחיר. נכון היה לפרוץ למטה ולא למעלה, ואף שעשו כך לאחרי־מכן כבר השיגו אחרים לפניהם את ההישג בנוסח זה, אגב, גם נגד פריצות תקרה ורצפה התחילו להתגונן בלוחות־פלדה ובתקרות בטון־ברזל. ואילו מפני הבטחה זו פותחה ההתקפה המשולבת, כלומר פרצו אל הדירה־שממעל, אך מיד ערכו הסכם עם דייריה למעבר בלבד, מן הדירה העילית פרצו אל הדירה הסמוכה, ואף עם בעליה של זו ערכו הסכם־מעבר, ומכאן פרצו אז פריצת־בזק למטה, אל דירת־הצד המבוקשת. בכלל הונהגו בריתות והסכמות, אפילו חוזי־ביטוח־חזור, אלא שהחוזים הופרו תכופות, או לפחות נשכחו.

כך אפוא מתנהלים העניינים בבית המשותף עד היום הזה. מתחלפות השיטות, אך לא התחלף העקרון, אם נתעלם ממקרה אחד שאירע לפני חדשיים: משפחת קריי־קאוה חזרה ועקרה את לוחות־הפלדה שהתקינה קודם להגנת דירתה, והם גם לא נלחמו כאשר הפסידו, זמן קצר לאחר־מכן, את חדרם האחד ואחר גם את השני. בבוא העת לחדר השלישי נכנס בנם הקטן לפעולה ובעט פעמים אחדות ברגלי הפולשים, אך הקריקאוואים ביקשו סליחה על כך, וכשלקחו מהם, אחרי החדר השלישי, גם את חדר־הפניסה ואת המטבח, ואנסיסים היו אפוא לדור במסדרון, החליט הבית המשותף באסיפה כללית, ברוב־דעות גדול, להחזיר לקריקאוואים את חדר־הפניסה.—הרי זה היוצא־מ־הכלל היחיד מן העקרון שעל־פיו פותרים בבית המשותף את בעיית חוסר־הדירות, וכאמור, רק השיטות הן המשתנות.